

# Interim uitgangspunten gebruik Bodemkwaliteitskaart Rheden in relatie tot PFAS

## Aanleiding

---

Sinds 8 juli 2019 is het 'Tijdelijk Handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond- en baggerspecie' van kracht. Geconcludeerd wordt dat de bovengrond en geroerde bodems van heel Nederland verdacht wordt van het (diffuus) voorkomen van PFAS (> 0,1 µg). In principe moet bij verdenking van de aanwezigheid van een stof altijd de kwaliteit van de partij grond worden onderzocht op deze stof. Op basis van het vooronderzoek kan hiervan gemotiveerd worden afgeweken als de betreffende bodemlaag of partij evident onverdacht is op het voorkomen van PFAS.

Als voorbeeld wordt grond genoemd die dieper uit een ongeroerde bodemlaag komt (dieper dan 1,0 m-mv).

In het tijdelijk handelingskader is de volgende situatie uitgezonderd van onderzoek op PFAS:

- het verspreiden van baggerspecie uit onverdachte watergangen over het aangrenzende perceel (onverdachte watergangen, overeenkomstig artikel 4.3.4, vierde lid Rbk)

In het tijdelijk handelingskader is de volgende situatie uitgezonderd van toetsen aan PFAS:

- het toepassen of verspreiden van baggerspecie benedenstrooms in hetzelfde oppervlaktewater (inclusief grootschalige toepassingen)

## Gevolg Tijdelijk Handelingskader voor Bodemkwaliteitskaart

---

De gemeente Rheden beschikt al jaren over een Bodemkwaliteitskaart. In deze Bodemkwaliteitskaart is de gemeente in zones van gelijke verontreinigingsgraad ingedeeld. Op basis van de Bodemkwaliteitskaart is het mogelijk om grond te verplaatsen tussen zones van gelijke kwaliteit. PFAS zijn echter pas sinds kort onder de aandacht gekomen. Voor de geldende Bodemkwaliteitskaart is geen onderzoek gedaan naar PFAS.

Locaties waarbij sprake is van bodemverontreiniging (bronlocaties, of waar chemische stoffen kunnen vrijkomen die niet in de Bodemkwaliteitskaart zijn meegenomen), zijn uitgezonderd van de Bodemkwaliteitskaart. Bronlocaties waar met PFAS gewerkt werd/wordt waren altijd al uitgezonderd. Bij grondverzet vanaf die locaties moest altijd aanvullend onderzoek op PFAS worden gedaan.

Sinds 8 juli 2019 is de bovengrond van geheel Nederland in één keer aangemerkt als verdachte locatie. Dat heeft tot gevolg dat voor elk grondverzet onderzoek op PFAS nodig is. Het gehele bestaansrecht van de Bodemkwaliteitskaart is daarmee onderuit gehaald.

De enige manier om grondverzet zonder onderzoek op basis van de Bodemkwaliteitskaart weer mogelijk te maken is door:

- a. de bodemkwaliteitskaart uit te breiden met PFAS. En eventueel een hogere maximale waarde vast te stellen (> 0,1 µg en < 3 µg).
- b. op basis van een vooronderzoek onderbouwen welke delen van de gemeente onverdacht zijn.

In regionaal verband is besloten de bodemkwaliteitskaart aan te vullen met PFAS.

## Gebruik Bodemkwaliteitskaart tot aanvulling PFAS gereed is

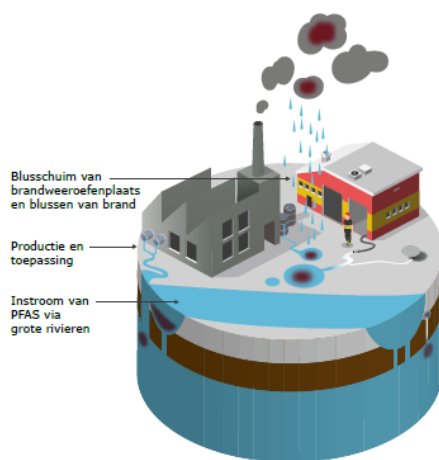
In de periode tussen nu en de aanvulling van de Bodemkwaliteitskaart met PFAS kan in een groot deel van de gemeente grondverzet plaatsvinden op basis van de Bodemkwaliteitskaart zonder aanvullend onderzoek op PFAS.

Hiertoe is besloten op basis van onderstaand globaal Vooronderzoek.

In de periode tussen nu en de vaststelling van de met PFAS aangevulde Bodemkwaliteitskaart wordt alle informatie met betrekking tot PFAS verzameld. Het is mogelijk dat deze informatie er tussentijds toe leidt dat de Interim uitgangspunten gebruik Bodemkwaliteitskaart Rheden worden aangepast.

## Globaal vooronderzoek

### Primaire bronnen voor PFAS in en rondom de gemeente Rheden.



Brandweer oefenplaats: volgens informatie van de brandweer Rheden zijn dergelijke oefenplaatsen niet in de gemeente aanwezig (geweest).

Grote brand waar met AFFF schuim geblust is: volgens informatie van de brandweer is er binnen de gemeente geen (middel)grote brand geblust met schuim.

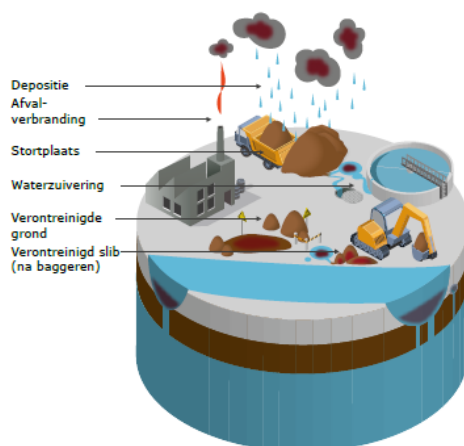
Productie van PFAS: n.v.t.

Industrie waar PFAS toegepast wordt. Grootschalig: binnen de gemeente of er omheen zijn geen teflon verwerkende bedrijven. Galvanische industrie (met name chroom): binnen de gemeente is 1 verchrombedrijf geweest. Dit werd echter nauwelijks bedrijfsmatig uitgevoerd. De kans dat hier PFOS is gebruikt is klein. De locatie wordt wel als een bronlocatie beschouwd, maar zonder effect op de omgeving. Kleinschalig: lijkt niet aan de orde maar wordt verder onderzocht.

Instroom via grote rivieren: De IJsselwaterwaarden maken geen onderdeel uit van de Bodemkwaliteitskaart.

### Secundaire bronnen van PFAS in en rondom de gemeente Rheden.

Baggeren verontreinigt slib: IJssel met uiterwaarden: zover na te gaan is nooit bagger uit de IJssel in de gemeente, binnen de dijken, hergebruikt. Dit geldt ook voor bagger uit het Apeldoorns Kanaal.



Deposities afvalverbranding: pluim van AVR Duiven. Onbekend is hoever PFAS zich via de pluim van de AVR kan verplaatsen. Tot dat hier meer over bekend is, wordt wel met enig effect rekening gehouden.

Stortplaats: de meeste stortplaatsen zijn al gesloten voor de jaren '60. Alleen de stortplaatsen in de Havikerwaard en de Enkastort in Spankeren waren langer in gebruik. Deze kunnen PFAS bevatten en van daaruit de ondergrond en het grondwater hebben verontreinigd.

Waterzuivering: niet aanwezig.

Verplaatsing met PFAS verontreinigde grond van specifieke bronnen: dit lijkt niet aan de orde.

## AVR Duiven

Omdat momenteel niet bekend is hoever het effect van de AVR Duiven zich uitstrekt beschouwen wij zone B11a (De Beemd) en zone B8-Velp-zuid als aparte (deel)zones. Mogelijk is hier extra PFAS terecht gekomen. Grondverzet binnen de (deel)zones is, zonder aanvullend onderzoek op PFAS, verantwoord. De bodemkwaliteit wordt daardoor niet verergerd. Grondverzet vanuit deze deelzones mag voorlopig niet. Tenzij aanvullend onderzoek op PFAS heeft plaatsgevonden en is gebleken dat dit mogelijk is.

## Stortplaatsen die na 1960 werden gesloten

Eventuele PFAS zal zich vanuit de stortplaatsen met name via het infiltrerend hemelwater kunnen verspreiden. Verontreiniging met PFAS zal dus met name in de ondergrond en het grondwater voor kunnen komen. Deze stortplaatsen zullen als bron moeten worden gezien waarop de Bodemkwaliteitskaart niet van toepassing is. De omliggende bovengrond is echter niet extra verdacht van de aanwezigheid met PFAS. Grondverzet buiten de stortplaatsen is dus mogelijk op basis van de Bodemkwaliteitskaart.

## Kwetsbare objecten.

De grondwaterbeschermingsgebieden.

Aangezien er geen mogelijke primaire of secundaire bronnen van PFAS binnen of nabij het grondwaterbeschermingsgebied is gelegen zijn geen speciale maatregelen in deze gebieden nodig.

## Conclusie globaal vooronderzoek m.b.t. Bodemkwaliteitskaart

Wij gaan er van uit dat de Rhedense situatie niet afwijkt van die van heel Nederland. Wij gaan er dus van uit dat ook in onze gemeente al sprake is van een bepaalde mate van (diffuse) verontreiniging met PFAS. Op basis van de inventarisatie van de primaire- en secundaire bronnen van PFAS kan de conclusie getrokken worden dat de AVR Duiven en de voormalige stortplaatsen in de Havikerwaard als mogelijke specifieke bron moeten worden gezien voor een afwijkende concentratie van PFAS in de bodem. Wij trekken de conclusie dat er, m.u.v. de AVR Duiven, geen aanleiding is om te veronderstellen dat de PFAS concentratie binnen een bodemkwaliteitszone verschilt.

*Wij concluderen daarmee dat grondverzet binnen de gemeentelijke bodemkwaliteitszones zonder aanvullend bodemonderzoek op PFAS kan worden uitgevoerd.*

## Werkwijze

- Er wordt tijdelijk een deelgebied B8-Velp-zuid gehanteerd.
- Grond binnen deelgebied B11a (de Beemd) en deelgebied B8-Velp-zuid (alle twee onderdeel van bodemkwaliteitszone Landbouw/Natuur) kan op basis van de Bodemkwaliteitskaart, zonder aanvullend onderzoek naar PFAS, binnen die zelfde deelgebieden worden hergebruikt.
- Grond vanuit deelgebieden B11a en B8-Velp-zuid mag niet buiten die deelgebieden worden toegepast zonder aanvullend onderzoek naar PFAS waaruit blijkt dat dat toegestaan is.
- Grond van alle zones (met uitzondering van bovenstaande) binnen de gemeente Rheden, mag binnen zijn eigen zone, zonder aanvullend onderzoek op PFAS, worden hergebruikt. Grondverzet tussen de verschillende zones, mag zonder aanvullend onderzoek op PFAS, conform de regels van de Bodemkwaliteitskaart plaatsvinden.
- Grondverzet naar deelgebieden B11a en B8-Velp-zuid mag, zonder aanvullend onderzoek op PFAS, conform de regels van de Bodemkwaliteitskaart plaatsvinden.

09-10-2019